

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 100
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2023/304

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Op 18 oktober 2023 diende ■■■ (hierna: verzoeker) een verzoek in bij de gemeente Puurs-Sint-Amands tot het verkrijgen van inzage in/kopie van een aantal bestuursdocumenten die de grens tussen het privaat en openbaar domein bepalen en de overige bestuursdocumenten met betrekking tot de private asfaltweg (zie verder).

Op 7 november 2023 volgde een weigeringsbeslissing van de gemeente Puurs-Sint-Amands.

Op 14 november 2023 stelde verzoeker beroep in bij de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur tegen vermelde weigeringsbeslissing van de gemeente Puurs-Sint-Amands.

Op 14 november 2023 werd dit beroep geregistreerd door de beroepsinstantie.

Op 12 december 2023 werd, in toepassing van artikel II.50, §1, tweede lid van het Bestuursdecreet, de beslissingstermijn door de beroepsinstantie verlengd van dertig kalenderdagen tot een termijn van vijfenveertig kalenderdagen.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek dateert van 18 oktober 2023.

De weigeringsbeslissing van de gemeente Puurs-Sint-Amunds dateert van 7 november 2023. Deze beslissing maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 (verder 'Bestuursdecreet').

Op 14 november 2023 diende verzoeker beroep in tegen vermelde beslissing. Het ingediende beroep is bijgevolg tijdig ingediend en is **ontvankelijk**.

Gegrontheid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Oorspronkelijk verzoekschrift

In het oorspronkelijke verzoekschrift van 18 oktober 2023 vroeg verzoeker aan de gemeente Puurs-Sint-Amunds inzage in/kopie van een aantal bestuursdocumenten die de grens tussen het privaat en openbaar domein bepalen en een aantal 'overige bestuursdocumenten' met betrekking tot de private asfaltweg.

Deze aanvraag kadert volgens verzoeker binnen de omgevingsvergunningsaanvraag OMV_2023105900 waar sommige van de opgevraagde bestuursdocumenten noodzakelijk (blijken) te zijn volgens de gemeentelijke omgevingsambtenaar om de vergunningsaanvraag volledig en ontvankelijk te laten verklaren.

Meer bepaald vraagt verzoeker naar alle relevante documenten over de (private) ontsluitingsweg tussen de Gansbroekstraat en het stort van de gipsberg (Polder Hoeykens), naast de A12. Deze documenten zouden volgens verzoeker door de diensten reeds in oktober 2022 zijn opgezocht, "wat bewezen zou zijn door de e-mails tussen [REDACTED] en [REDACTED] d.d. 20 en 21 oktober 2022. Deze mails zijn in het bezit van de gemeente, doch deze zullen bij de eerste mogelijkheid worden overgemaakt."

Concreet vraagt verzoeker een kopie van de volgende documenten:

"1. De vergunning van deze weg (indien aanwezig);

2. De openbare aanbesteding (indien aanwezig);

3. Het rooilijnplan (indien aanwezig);

4. Documenten over het beheer of onderhoud van deze weg (indien aanwezig);

5. De beslissing tot aanpassing van de Atlas der Buurtwegen met de opname van deze weg (indien aanwezig);

6. Andere documenten die de grens tussen het openbaar en privaat domein bepalen;

7. Andere relevante documenten welke door de diensten werden gevonden in dit kader.

De opgevraagde documenten betreffen het resultaat van een eerder uitgevoerde opzoeking. De uitzonderingen van de termijnverlengingen voor de openbaarheid van bestuur zijn hier aldus niet van toepassing."

2. Bestreden beslissing

De bestreden weigeringsbeslissing van de gemeente Puurs-Sint-Amunds d.d. 7 november 2023 luidt als volgt:

“In het kader van de openbaarheid van bestuur zoals geregeld in het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt uw verzoek tot het ontvangen van de opgesomde documenten of inlichtingen in onderstaande mail afgewezen. De gemeente beroept zich in deze op de weigeringsgrond van artikel 11.35 4° van het Bestuursdecreet namelijk om dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid om een eerlijk proces te krijgen. In casu wordt hier verwezen naar het hangende rechtsgeding tussen [REDACTED] en de gemeente Puurs-Sint-Amands bij het Vredegerecht te Willebroek onder rolnummer [REDACTED]. De wapengelijkheid tussen partijen in deze procedure moet gewaarborgd worden en primeert op het belang van openbaarheid.”

3. Voorwerp van het beroepschrift

Via het indienen van het beroepschrift van 8 februari 2023 wenst verzoeker alsnog een afschrift van de gevraagde documenten te verkrijgen. Dit vormt het voorwerp van het voorliggende beroep.

In het beroepschrift argumenteert verzoeker onder meer als volgt:

“De gemeente Puurs-Sint-Amands slaagt er niet in om aan te tonen of te argumenteren welke documenten (en waarom) zouden vallen onder de weigeringsgrond van artikel 11.35,4°, zodat zij het verzoek inzake openbaarheid van bestuur zou kunnen weigeren. Een loutere verwijzing naar deze weigeringsgrond kan onmogelijk volstaan aangezien dergelijk antwoord lijnrecht in gaat tegen de bepalingen van artikels 11.26, 11.37 en 11.39 van het Bestuursdecreet. Op die manier valt elk mogelijk document ten allen tijde onder deze weigeringsgrond en wordt heel het Bestuursdecreet uitgehold tot een lege bepaling. Hierbij wens ik nogmaals te benadrukken dat de meeste gevraagde documenten +40 jaar oud zouden moeten zijn.

Het verzoek tot openbaarmaking werd als volgt geweigerd door de gemeente: (...) Deze motivering is een loutere stijlformule waarbij in het algemeen een beroep wordt gedaan op de weigeringsgrond van artikel 11.35, 4° van het Bestuursdecreet. Nergens wordt het beroep op de uitzonderingsbepaling concreet gemotiveerd door de gemeente met verwijzing naar de specifieke gegevens, eigen aan de zaak. De uitzonderingsgrond wordt enkel op een abstracte manier ingeroepen. Er wordt niet aangetoond dat de gevraagde bestuursdocumenten verband houden met het bestaand rechtsgeding en tegen de Bestuursinstantie kunnen worden aangewend. De enkele omstandigheid dat de openbaarmaking van de gevraagde bestuursdocumenten voor de gemeente ongunstig zou kunnen uitpakken in de procedure voor het Vredegerecht, is overigens geen wettige reden om een verzoek tot openbaarmaking te weigeren (Vgl. RvS 1 december 2021, nr. 252.272.).”

4. Standpunt van de beroepsinstantie

Om met kennis van zaken over het beroep te kunnen oordelen, heeft de beroepsinstantie op 14 november 2023 contact opgenomen met de gemeente Puurs-Sint-Amands teneinde nadere toelichting betreffende dit dossier te krijgen.

De gemeente Puurs-Sint-Amands heeft inmiddels de gevraagde duiding betreffende dit dossier verschaft. Vooreerst is de beroepsinstantie van oordeel dat, nu het verzoekschrift de openbaarmaking beoogt van een aantal bestuursdocumenten die de grens tussen het privaat en openbaar domein bepalen alsook van enkele bestuursdocumenten met betrekking tot de private asfaltweg, de vragen van verzoeker geen betrekking hebben op milieu-informatie.

Verder stelt de beroepsinstantie vast dat de gemeente Puurs-Sint-Amands zich beroept op artikel 11.35, 4° van het Bestuursdecreet. Op basis van dit artikel kan een aanvraag tot openbaarmaking worden afgewezen

als het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid een eerlijk proces te verkrijgen.

Het gaat om een relatieve uitzonderingsgrond. Hierbij moet eerst onderzocht worden of de openbaarmaking het beschermde belang schaadt. Als er belangenschade is, moet vervolgens het te beschermen belang worden afgewogen tegen het belang van de openbaarheid. De openbaarheid mag dan enkel worden bevolen als daarmee een hoger belang wordt gediend dat zwaarder weegt dan het door de uitzonderingsgrond beschermde belang.

De uitzonderingsgrond beoogt het eerlijk verloop van de rechtspleging te vrijwaren. Een essentieel onderdeel van het recht op een eerlijk proces is immers het beginsel van de "gelijkheid der wapens in een proces". Dit beginsel van de wapengelijkheid houdt in dat elke partij het recht heeft haar argumenten te doen gelden in omstandigheden die haar niet benadelen ten opzichte van de tegenpartij. De bestaansreden van voormelde uitzonderingsgrond ligt vooral bij het verhinderen dat de openbaarheid van bestuur afbreuk zou doen aan de wapengelijkheid.

Deze uitzonderingsgrond is een correctief op de openbaarheid om te beletten dat een instantie zou worden verplicht in een rechtsgeding de tegenpartij informatie ter beschikking te stellen die vervolgens tegen haar (of een andere aan openbaarheid onderworpen bestuursinstantie) wordt uitgespeeld.

De bedoelde uitzonderingsgrond mag evenwel niet op een abstracte manier worden ingeroepen zodat concreet moet worden aangetoond dat het gevraagde bestuursdocument verband houdt met een bestaand rechtsgeding én tegen een bestuursinstantie kan worden aangewend.

In casu heeft het openbaarheidsverzoek betrekking op bestuursdocumenten die de grens tussen het privaat en openbaar domein bepalen alsook op enkele bestuursdocumenten met betrekking tot de betrokken private asfaltweg. Uit de dossiergegevens leidt de beroepsinstantie af dat deze asfaltweg niet alleen letterlijk (op het terrein) de voetweg nr. 45 doorkruist, maar dat ook vanuit juridisch oogpunt het openbaarheidsverzoek van verzoeker betreffende de asfaltweg duidelijk verbonden is met de problematiek van de voetweg nr. 45 waaromtrent thans een procedure bij de vrederechter te Willebroek lopende is.

Deze vaststelling volstaat echter niet om deze uitzonderingsgrond van artikel II.35, 4° van het Bestuursdecreet met succes te kunnen inroepen.

De beroepsinstantie is immers verplicht om bovendien ook nog na te gaan of de openbaarmaking van de betrokken bestuursdocumenten, rekening houdend met de concrete en specifieke omstandigheden die voorliggen, al dan niet afbreuk zou doen aan de wapengelijkheid, in die zin dat een partij op grond van de openbaarheid van bestuur zou kunnen worden verplicht om stukken in het gerechtelijk debat te brengen die tegen haar zaak pleiten. De finaliteit van de uitzonderingsgrond van artikel II. 35, 4° van het Bestuursdecreet (en overigens ook van de gelijklopende uitzonderingsgrond van II.36, §1, tweede lid, 8° van het Bestuursdecreet) bestaat erin om die ongelijkheid te corrigeren.

In casu is er effectief méér dan een eenvoudige link tussen het openbaarheidsverzoek en het hangend rechtsgeding, aangezien het beantwoorden van de vragen van verzoeker omtrent de asfaltweg duidelijk van aard is om de posities van beide partijen in het hangend rechtsgeding te beïnvloeden, dus ook de positie van de gemeente Puurs-Sint-Amands. De beroepsinstantie komt tot deze vaststelling op basis van de concrete dossiergegevens, doch zij kan in de huidige beslissing over het door verzoeker ingediende beroep hierop niet nader in concreto ingaan aangezien zij uiteraard ook zelf niet vermag de positie van de gemeente Puurs-Sint-Amands in het hangende rechtsgeding voor de vrederechter te Willebroek te beïnvloeden.

De precieze, concrete impact die het inwilligen van het openbaarheidsverzoek op het hangend rechtsgeding zou kunnen hebben kan de beroepsinstantie vanzelfsprekend nooit 'voorspellen', aangezien de beslechting van het geding een prerogatief is van de vrederechter te Willebroek en deze zich hierover nog dient uit te spreken (eindverslag gerechtsdeskundige verwacht tegen 19 januari 2024, zittingsdatum vrederechter nog te bepalen). Maar het verband tussen het voorliggende openbaarheidsverzoek en het hangend rechtsgeding is duidelijk, én de concrete impact van het beantwoorden van de vragen van verzoeker op de positie van de gemeente Puurs-Sint-Amands werd door laatstgenoemde t.a.v. de beroepsinstantie genoegzaam aangetoond.

Het belang van de uitzonderingsgrond van artikel II.35, 4° van het Bestuursdecreet (hangend rechtsgeding) dient tot slot nog te worden afgewogen tegenover het openbaar belang dat met de openbaarmaking van een bestuursdocument is gediend. Het gaat hierbij om een met de openbaarmaking gediend openbaar belang. Dit betekent dus niet dat de private belangen van de aanvrager moeten afgewogen worden tegenover het belang dat met de uitzondering beschermd wordt. Het gaat om het belang van de gemeenschap: de openbare orde, de veiligheid van de bevolking, grote maatschappelijke issues, globale bescherming van het leefmilieu enzovoort. De beroepsinstantie ziet niet in op welke manier in casu het openbaar belang dat met de openbaarmaking van de gevraagde documenten zou gediend zijn, zou primeren op de bescherming van het belang dat beschermd wordt door artikel II.35, 4° van het Bestuursdecreet.

Tot slot, en volledigheidshalve, merkt de beroepsinstantie op dat de rechter in toepassing van artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek de gedingpartijen kan verplichten om stukken voor te leggen die nodig zijn voor de beslechting van het hangende rechtsgeding.

De voorgaande overwegingen volstaan om het beroep af te wijzen als **ongegrond**.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroep d.d. 14 november 2023 van ■■■ gericht tegen de weigeringsbeslissing d.d. 7 november 2023 van de gemeente Puurs-Sint-Amands is ontvankelijk doch ongegrond.

Brussel, 21 december 2023

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter